

Úvodem	
Obsah	5
1. Zahájení a pozdravné projevy	
- Projev prof. PhDr. Miroslava Komárka, DrSc.	13
- Pozdravný projev vedoucího Kanceláře prezidenta České republiky Luboše Dobrovského	16
- Projev prof. PhDr. Josefa Jařaba, CSc., rektora Univerzity Palackého v Olomouci	17
- Pozdrav primátora města Olomouce Milana Hořínka	19
2. Funkce a struktura českého národního jazyka.	
Kultura jazyka a řeči	
2.1. F. D a n e š: Situace češtiny: perspektiva i retrospektiva	23
2.2. M. J e l í n e k: Kultura jazyka a kultura řeči	31
2.2.1. J. B a r t o š e k: K pojetí normy a kodifikace spisovného jazyka (K referátu prof. M. Jelínka)	40
2.3. J. C h l o u p e k: Útvarová diference a slohová stratifikace češtiny dnes	41
2.3.1. J. B a r t o š e k: Žurnalistika a publicistika (K referátu prof. J. Chloupka)	48
2.4. A. S t i c h: Česká spisovnost a nespisovnost - kořeny a přítomnost (Naše postoje k češtině 17. a 18. století)	49
2.4.1. K. H á d e k: K periodizaci vývoje českého spisovného jazyka	56
2.5. F. Š t í c h a: K pojetí spisovnosti	57
2.6. Z. S t a r ý: Jazykověda a teorie jazykové kultury	60
2.7. O. U l i č n ý: Spisovná čeština a hodnotová orientace	65
2.8. Z. R u s í n o v á: Spisovná a obecná čeština	72
2.9. Z. P a l k o v á: Spisovný standard jazyka v mluvené komunikaci	76
2.10. M. G r e p l: K aktuálním otázkám jazykové kultury	80
2.10.1. O. U l i č n ý: K referátu M. Grepla	83
2.11. V. S c h m i e d t o v á: Postavení spisovného českého jazyka v současném kulturním klimatu	84
2.12. M. Š i p k o v á: K dichotomii spisovnosti a nespisovnosti	89
2.12.1. K. H a u s e n b l a s: K referátům prvního dne dopoledne	90
2.12.2. F. D a n e š: O spisovné a obecné češtině	91
2.12.3. Z. S t a r ý: K referátu a diskusnímu příspěvku F. Daneše	93

3. Čeština v běžné komunikaci	
3.1. I. N e b e s k á: Funkčnost a kultivovanost v každodenní komunikaci	97
3.2. M. H i r s c h o v á: Pokleslé vyjadřování - běžná norma spontánních projevů?	101
3.2.1. Z. P a l k o v á: K bloku referátů o řeči v každodenní komunikaci, zejm. k ref. I.Nebeské a M.Hirschové	103
3.3. S. K l o f e r o v á: K fungování jazykových útvarů v mluvě mládeže	104
3.3.1. O. U l i č n ý: K referátům prof. Chloupka, doc. Rusínové, prof. Sticha a dr. Kloferové	106
3.4. E. L o t k o: Texty politické propagandy a jazyková kultura	107
3.5. D. Š l o s a r: Jazyk totality a jazyk dneška	110
3.6. S. P a s t y ř í k: Smutný znak zhrubění rodinné komunikace	113
3.7. D. D a v i d o v á: Spisovnost a nespisovnost v běžně mluvených textech ve Slezsku	117
3.8. M. J a n e č k o v á: Jazyková situace v obcích na Českobudějovicku, místo dialektu v běžné komunikaci	120
3.9. Z. H o l u b: K současnému stavu jč. nářečí, zvl. nářečíoudlebského	123
3.9.1. J. J a n č á k o v á: K regionální příznakovosti běžné mluvy v Čechách	126
3.10. J. K o l a ř í k: Místo východomoravského dialektu v komunikaci obyvatel Zlínska	128
3.11. A. J a k l o v á: K výzkumu slangů	132
3.12. M. K n a p p o v á: Jazyková kultura a vlastní jména	135
3.13. J. Z e m a n: K výslovnosti cizích vlastních jmen osob v češtině	138
3.14. D. S l a n č o v á - M. S o k o l o v á: Vokatív jako kontaktní jav	142
4. Kultura jazyka a řeči v žurnalistice a publicistice	
4.1. Z. H l a v s a: K persvazivním prostředkům české publicistiky	149
4.1.1. O. U l i č n ý: K příspěvku Z. Hlavsy	155
4.2. J. H o r á l e k: Manipulace se slovy, manipulace myslí v publicistice	155
4.3. L. B i n a r: Integrace poznatků a opírání se o autority jako princip publicistické tvorby	158
4.4. M. Š v e h l o v á: Cynismus - východiško i efekt současné psané bulvární publicistiky	161
4.5. O. H a u s e n b l a s: Tendenčnost a manipulace	164
4.6. J. B a r t o š e k: Jazyková kultura mluveného zpravodajství	166
4.7. O. M ü l l e r o v á: Dialogické pořady v televizní publicistice	171
4.7.1. K. H a u s e n b l a s: K oddílu o jazyce televize a rozhlasu	175
4.7.2. Z. P a l k o v á: K referátu O. Müllerové	175
4.8. L. Z i m o v á: Několik poznámek k jazyku současné regionální publicistiky	176

4.9. E. M i n á ř o v á: Obrazná vyjádření ve stylu publicistickém	181
4.10. Z. J e t t m a r o v á: Mezitextové vazby a interference v české reklamě	184
4.11. M. S l á d k o v á: "Vyzmetkovaný materiál" aneb O problémech nejen s derivací	188
4.12. M. Ž e m l i č k a: K výchovnému působení sdělovacích prostředků	190
5. Jazykové a textové problémy odborné komunikace	
5.1. J. K r a u s: Existuje rétorika vědeckého jazyka?	195
5.2. M. Ž e m l i č k a: K vývojovým předpokladům současné odborné terminologie	201
5.3. J. B a r t ů ň k o v á - A. Z a c h o v á: Od textu k hypertextu	202
5.4. F. Č e r m á k: Slovník a jazyková kultura	208
5.4.1. O. U l i č n ý: K referátu F. Čermáka	211
5.5. E. D e m l o v á: Projevy psané a mluvené, spisovné a nespisovné v jazyku práva	212
5.6. V. K o b l í ž e k: Čeština a výpočetní technika (Problematika internacionalizace odborné slovní zásoby)	215
5.7. M. S v o b o d o v á: Fonetika v kriminalistice	219
5.8. J. K r á l o v á: Textová koheze v překladových textech	220
5.9. D. K r e m z e r o v á: Jazykové analýzy pomocí výpočetní techniky	224
5.10. B. J u n k o v á: Jazyková aktualizace a automatizace v současné publicistice	226
6. Jazyk a styl v beletrii	
6.1. P. M a r e š: Spisovná a nespisovná čeština v umělecké literatuře	233
6.2. F. U h e r: Nespisovné lexikální prostředky v uměleckém díle	240
6.3. J. H o f f m a n n o v á: Kontrasty v postmoderním textu	243
6.4. A. M a c u r o v á: Nad jazykem současného překladu	246
6.5. M. K o m á r e k: Co s jazykem klasiků?	250
6.6. M. K r č m o v á: Jazyk konzumní literatury	253
6.7. N. K v í t k o v á: K současnému zpracování krajových pověstí	257
6.8. I. M a r t i n e c: Proměny ve stylizaci jazyka postav v pohádkové próze pro děti	261
6.9. R. B r a b c o v á: Jazyková kreativita v názvech jazzových skladeb	264
7. Aktuální otázky jazykové výchovy	
7.1. O. U l i č n ý: Čeština a škola	269
7.1.1. Z. P a l k o v á: K referátu O. Uličného	279
7.1.2. J. N o v o t n ý: Jazyk a jazyková výchova ve škole našich dnů (k referátu doc. Uličného)	279
7.2. M. Č e c h o v á: Řeč a metařeč ve vyučování češtině	280
7.3. J. Š l é d r o v á: K předpokladům úspěšné komunikace ve škole	285

7.3.1. M. Čechová: a) Úsilí o kultivaci žáka; b) Poznámka k vyučování pádům, reakce na příspěvek O. Hausenblase a O. Uličného; c) K Hlavsovu názoru, že do školy lze zařadit buď jen klasickou, nebo valenční syntax	287
7.4. S. Čmejrková: Psaní a lingvistika psaní	288
7.5. J. Svobodová: Komunikační funkce výpovědi a školská komunikace	292
7.6. A. Louženská - Svobodová, J. Dršatová: Praktické variace na výchovu k pozitivní komunikaci	296
7.7. E. Höflerová: Role školy v jazykové výchově	299
7.8. K. Rysová: Role školy v jazykové výchově a rozvoj vyjadřovacích schopností žáků	303
7.8.1. L. A. Jandová: K referátu E. Höflerové a K. Rysové	306
7.8.2. Z. Palková: K referátům E. Höflerové a K. Rysové	306
7.9. M. David: K motivaci pravopisného vyučování	307
7.10. M. Zouharová: Syntaktické pojmy ve vyučování skladbě českého jazyka	309
7.11. T. Holasová: Rozvoj kultury vyjadřování při jazykové výchově posluchačů VŠ	311
7.12. V. Martinková: Učebnice a jazyková výchova u nás a v zahraničí	314
7.13. H. Kneselová: Vyučování mateřskému jazyku u nás a ve Skotsku	318
8. Čeština v zahraničí	
8.1. J. Anderš: Češi na Ukrajině: některé vývojové tendence	325
8.2. V. M. Henzllová: Kultivování češtiny v USA	329
8.3. A. Gladrowová: Napětí spisovnost - nespisovnost při studiu češtiny jako cizího jazyka	333
8.4. CH. E. Townsena: Vztah cizince-češtináře k nespisovné češtině	336
8.4.1. Z. Palková: K referátu Ch. Townsenda	339
8.4.2. O. Uličný: K referátu prof. Ch. Townsenda	339
8.5. M. Podivínský: Čeština ve Svobodné Evropě	340
8.6. V. M. Mokijenko: Ke konfrontačnímu studiu českého žargonu	343
8.7. L. I. Stěpanovová: K některým problémům současné české frazeologie	348
8.8. A. Muschnerová: Frazeologické jednotky v titulcích českého a německého tisku	352
8.9. M. Balowskí: Kontrast jako žánrový rys českých aforismů	355
8.10. M. Nilsson: Kategorizace kolísavé životnosti u substantiv mužského rodu	358
8.11. D. Short: K vývojovým tendencím některých českých slovesných tvarů	361

8.12. K. E l b l t a g i: O slovesných předponách z hlediska arabského uživatele	366
8.13. A. S. E l - S h a b r a w i: Česko-arabské slovníky a výuka češtiny v Egyptě (s ohledem na zpracování hesel Česko-arabského slovníku Karola Sorbyho)	371
8.14. M. E l - B a l s h i: Zkratky v češtině	374
9. Shrnutí diskuse	379
10. Závěry z jednání konference Spisovná čeština a jazyková kultura 1993	385
11. Rejstřík	401

A
administrativní styl 178, 188, 196
aforismus 355n.
agramatismus 281
akty mluvní 271
aktualizace 226n.
aktualizované prostředky 226n.
alternativní
- osnovy 274n.
- školství 289
aluze 187, 243n.
americká čeština 329n.
anachronismus 245
analýza větná 271
anglicismy 208, 216n.
antiúzus 242.
argot 44, 133, 236, 343
archaismus 89, 258, 259
archaizující kodifikace češtiny 54
automatizace vyjadřování 226n.
automatizované prostředky 226n.
axiologické hledisko 65
axiologie 66

B
barokní čeština 50, 54, 62
běžná
- komunikace 339
- mluva mládeže 104n.
běžně mluvená
- čeština 86
běžně mluvené texty ve Slezsku 117n.
běžně mluvený jazyk 81, 89, 333
bilingvismus komplementární 330
bohemistika lingvistická 270
braková literatura 253n.
brusičství 80
bulvár 162n.
bulvární
- publicistika 151
- tisk 155

C
cirkusácký slang 132
citát 243n.
cynismus 161n.

Č
české dialekty na Ukrajině 327n.
česko-arabské slovníky 371n.
Češi na Ukrajině 325n.
čeština
- americká 329n.
- barokní 50, 54, 62
- běžně mluvená 86
- hovorová 43, 75, 81, 154, 339
- jako jazyk vědy 29
- mluvená 331, 337n.
- standardní 339n.
- substandardní 339n.
- obecná 43n., 66, 75, 85n., 92, 93,
106, 154, 233n., 235n., 241, 255,
299n., 333, 337
- spisovná 65, 75, 91n., 154, 337
- středního období 50
- totalitní 110n.
- ve Svobodné Evropě 340n.
čistota jazyková 341

D
deminutiva 254
demokratizace spisovného jazyka 41, 70,
79, 83
denní tisk 352n.
dialekt(y) 319
- moravské 66
- severozápadočeské 118
- Slezsko 300
- středomoravské 118, 128
- tradiční teritoriální 41, 44
- východomoravské 118, 128n.
dialektismus 35, 120, 254
dialektologie 41, 89, 125
dialog 93, 172n., 335
- školní 293n.
dialogické televizní pořady 171n.
didaktika mateřského jazyka 275n.
diferenciace
- odborného stylu 196, 202n.
- útvarová 41n.
diferenciační tendence 27
diglosie 27, 40, 43, 61, 119, 329,
331
dichotomie spisovnosti a nespisovnosti
89n.
diskurs 73, 297

dolská nářečí 128
doplňk 271n.
doudlebské nářečí 120n., 123n.
dovednosti komunikační žáků 298, 301
dublety 82

E

emocionálnost 234, 238
epiteton 254
etika komunikace 272
expresivní pojmenování 237
expresivnost 58

F

fonetika v kriminalistice 219n.

forma

- jazyka
- mluvená 72
- spisovného jazyka
- mluvená 81

formální školství 289

formálnost 58

fráze 152

frazeologická jednotka 352n.

frazeologie 28, 160, 348n.

frazeologismy 348n.

funkce 25, 43

- kognitivní 297
- komunikační
- výpovědi 292n.
- persvazivní 49, 107, 164
- pragmatolingvistická 297

funkční

- jazyk 81
- hledisko 65
- kritérium 61
- styl 81

funkčnost 70, 97n., 103, 218

- komunikace 99

G

generační varianty 34

germanismus 33, 208

gramatický systém 36

gramatičnost 59

gramatika 36

H

historismus 259

historizující kodifikace češtiny 54

hledisko

- axiologické 65
- funkční 65
- teleologické 65

hodnocení

- inovací 90
- jazykových prostředků 334
- kultury řeči 104

hodnota jazykových prostředků 66

hodnotová orientace 65n.

hodnotové rysy 66

hodnotovost 66

hodnoty 26, 65n.

- kulturní sociální 61

hovorová

- čeština 43, 75, 81
- forma spisovného jazyka 84
- stylová norma 46

hovorové prostředky 58

hovorovost 58

hovorový styl 46

hravost jazyková 265

hromadné sdělovací prostředky 150,
164n., 190

hyperkorektní tvar 195

hyperonymie 222

hypertext 202n.

hyponymie 222

I

idiomatické prostředky 36

ilokuce 90

individualismus 241

infinitiv 252, 255

inovace 89n.

inovační tendence 27

institucionální kodifikace 83

integrující inovace 44

intelektuálnost 234

interdialekt 43n., 66, 235, 337

interference

- angličtiny a americké češtiny 330n.
- v reklamě 184n.

internacionalizace odborné slovní zásoby 215n.

intertextualita 204
intervencionalismus 62
investigativní žurnalistika 164n.
izolační tendence 27

J

jazyk

- běžně mluvený 81, 89
- jednací 91
- kultivovaný 98
- "měkký" 203
- oblasti výpočetní techniky 216n.
- odborný 196
- politické propagandy 107n.
- práva 212n.
- pracovní 91
- spisovný 42, 44, 56n., 61, 66, 97, 233, 238, 256
 - ve škole 299n.
- totality, totalitní 110n.
- "tvrdý" 203
- vědecký 195n.
- výuky ve školách 80
- zpravodajství 166n.

jazyková

- čistota 341
- hravost 265
- kreativita 265
- kritika 80, 91
- kultura 31n., 60, 62n., 109, 135, 246, 302
- praxe 51, 52
- správnost 82
- varianta 43
- výchova 299n. 311n., 314n.
- vytříbenost 98
- výuka
 - formální 288n.
 - pragmatická 288n.
 - v USA 306

jazykové

- povědomí 250
- prostředky 98

jazykový

- kód 85
- útvar 40, 41n., 244

jazyky funkční 81

jednací jazyk 91

jednoslovnost pojmenování 68

jednotka frazeologická 352n.

jména

- rodná 137n.

- vlastní 135n.

jmenný tvar adjektiva 250n.

K

kategorie životnosti 358n.

klišé 110, 152, 159, 174, 183, 228, 254

knižní prostředky 259

kód jazykový 85

kodifikace 67, 83, 152, 195, 255

- archaizovaná 54

- historizující 54

- institucionální 83

- hovorové češtiny 43

- spisovného jazyka 32n., 80, 93

- spisovné normy 81, 82

- vlastních jmen 137n.

kodifikační příručky 70, 81

kognitivní funkce 297

koheze

- textová v překladu 220n.

- textu 214

kohyponymie 222

koiné 85

kolokvialismus 254

kompetence

- jazyková 172

komplementární bilingvismus 330

komunikace

- kultivovaná mluvená 154

- mluvená 85

- neformální 101

- neverbální 46

- pedagogická 272, 285n.

- pozitivní 272, 285, 296n.

- školská 301n.

- umělecká 45

komunikační

- norma 101

- potřeby 97, 281

- postoj mluvčího 59

- princip v jazykovém vyučování 280n.

- situace 102, 281

- záměr 98

komunikační dovednosti žáků 298, 301

komunikativnost 103
komunikáty
- publicistické 158n.
- zpravodajské 48n.
kondenzace sdělení 286
konfirmativní žurnalistika 164n.
konkurenční prostředky 33, 37
konstrukce syntaktické 81
kontrast 243n.
korpus počítačový češtiny 210, 211
korpusová lingvistika 209
kralická norma 54
kreativita jazyková 265
kritéria
- hodnocení jazykových prostředků 70
- jazykové správnosti 97
- spisovnosti 81n., 154
kritika jazyková 80, 91
kultivace, kultivování
- řeči 38
- spisovné normy 33
- spisovného jazyka 32n.
kultivovaná mluvená komunikace 154
kultivované vyjadřování 102n.
kultivovanost 67, 97n., 103
kultivovaný jazyk 98
kultura
- jazyka 31, 38, 72
- jazyková 39, 60, 62n., 109, 135n., 246, 302
- řeči / řečová 31, 38., 72, 78, 79, 313
- spisovného jazyka 33
- vyjadřování 311n.
kulturní hodnoty 61

L

liberalizace školství 273n.

lingvistická

- bohemistika 270
- metateorie 270
- pragmatika 272

lingvistika

- čtení 290n.
- korpusová 209
- psaní 288n.

literatura

- braková 253n.

- konzumní 253n.
- pokleslá 253n.
- populárně naučná 204
- triviální 253n.

M

manipulace 48, 155n., 164n.

metaforická pojmenování 228

metajazyk 281n.

metařeč 280n.

metateorie lingvistická 270

metatext 244

mezitextové vazby v reklamě 184n.

mluva

- mládeže 104n.
- profesní 44, 133

mluvená

- čeština 331, 337n.
- standardní 339n.
- substandardní 339n.
- forma jazyka 72, 76n.
- forma spisovného jazyka 81
- komunikace 85
- řeč 42, 72, 78

mluvené

- projevy 85, 348
- nepřipravené 101n.
- zpravodajství 166n.

mluvenost 234

- laická 214
- profesionální 214

mluvní

- akty 271
- projevy 103
- situace 72

model

- vyjadřovací 44

modelační schopnosti

- uměleckých textů 234

moderátor 172n.

monoglosie 42

moravská varieta obecné češtiny 43

mužský způsob komunikace 282

N

napětí spisovnost - nespisovnost 333n.

národní obrození 26

nářečí 235
 - dolská 128
 - doudebské 120n., 123n.
 - na Luhačovicku 128
 nedostatky profesionálních mluvčích 167n.
 neformální komunikace 101
 neobratnost
 - stylistická 188
 - syntaktická 188
 neoliberalismus 273
 neologismus 67, 240
 nespisovné
 - prostředky 234, 236, 240
 - prvky 54, 236, 238, 242
 - útvary 236
 - vyjadřování 235, 300
 - v mluvených projevech 300
 - výrazy 59, 240, 242
 nespisovnost 58, 66, 234, 236, 283
 nesprávnost 248
 neverbální
 - komunikace 46
 - projev 282
 noremní povědomí 248
 noremnost 70
 norma
 - běžného vyjadřování 104
 - hovorové češtiny 43
 - ideální 43
 - komunikační 101
 - kralická 54
 - mluvených projevů neoficiálních 339
 - ortoepická 167
 - pravopisná 67, 309
 - projevů oficiálních 107
 - sociální komunikace 298
 - spisovného jazyka 32, 62, 84, 333, 339
 - stylová
 - hovorová 46
 - veleslavínská 54, 84
 normotvorný činitel 67

O

obecná čeština 43n., 66, 75, 85 n., 92, 93, 106, 233n., 235n., 241, 255, 300, 333, 337

obecně české prvky 54, 235, 237n.

obrazné

- pojmenování 228

- vyjádření

- v publicistice 181n.

obrození národní 26

odborné mluvené projevy 133

odborný

- jazyk 196

- styl 66, 196n., 204

- slang 66

okazionalismus 259

onymické systémy 136

orientace hodnotová 65n.

ortoepická norma 167

osobnost učitele 275

P

parodie 186

parafráze 243n., 263

paraliteratura 253

pásmo

- postav 254

- vypravěče 254

péče o jazykovou kulturu 34n.

pedagogická komunikace 272, 285n.

percepce řeči 78, 103, 104

periodizace vývoje češtiny 56

perspektiva

- mluvčího 78

- subjektová 244

persvaze 151

persvazivní

- funkce 49, 107, 164

- prostředky 49, 150, 153

pivovarský slang 132n.

počítačový korpus češtiny 211

podspisovné prostředky 35

poetizace textu 45

pojmenování

- expresivní 237

- metaforická 228

pojmy syntaktické 309n.

pokleslá literatura 253n.

pokleslé vyjadřování 101n.

popis mluvené češtiny 307

popularizační styl 197

porozumění textu 212

"pospisovňování" jazykových pro-

- středků 83
- postmodernismus 73, 206
- postoje
 - k jazyku 25n.
 - sociální 57n.
- povědomí
 - jazykové 250
 - noremní 248
- povrchová větná struktura 271
- pozitivní komunikace 272, 285, 296n.
- pragmalingvistická funkce 297
- pragmalingvistika 81
- pragmatické presupozice 297
- pragmatika lingvistická 272
- prameny terminologické 201n.
- pravidla pravopisu 35, 74, 81, 153, 155, 309
- pravopis 28, 66, 217, 272, 342
- pravopisná
 - norma 67, 309
 - reforma 66
- pravopisné vyučování 309n.
- praxe jazyková 51
- praxonyma 201
- Pražská škola 97
- Pražský lingvistický kroužek 32, 60n., 84, 91, 93, 333
- prestiž pravopisu 66
- presupozice pragmatické 297
- produkce řeči 103
- produktor 48, 166
- profesionalismus 134
- profesní mluva 44, 133
- projev(y)
 - mluvené 85, 348
 - neoficiální 107
 - nepřipravené 101n.
 - odborné 133
 - oficiální 106
 - mluvní 103
 - psané 106
- propozice 212
- prostě sdělný styl 46
- prostředky
 - aktualizované 226n.
 - automatizované 226n.
 - hovorové 58
 - hromadné sdělovací 150, 164n., 190
 - idiomatické 36
 - jazykové 98
 - knižní 259
 - nespisovné 234, 236, 240
 - persvazivní 150, 153
 - podpisovné 35
 - publicistické 227
 - rétorické 48
 - slangové 37
 - spisovné 286
 - výrazové 255
 - zmechanizované 228
- prožívání jazyka 25
- pružná stabilita 98
- prvky
 - nespisovné 54, 236, 238, 242
 - obecně české 54, 235, 237n.
 - spisovné 238, 242
- předpony slovesné vidové 366n.
- překlady 80
 - reklamy 184n.
- přepínání kódu 40, 73
- přesvědčování 48
- přijatelnost 60, 83
- příručky 205, 251
 - kodifikační 70, 81
- příznakovost
 - regionální 126n.
 - stylová 83
- psaná řeč 46
- psané projevy 106
- psaní 272, 289n.
- psanost 234
- psychodidaktika 285
- psycholingvistika 285
- publicistický
 - komunikát 48, 158n.
 - styl 48n., 150, 178, 181n., 226n.
- publicistika 48, 149, 158, 166, 188, 348
 - bulvární 151
 - regionální
 - mluvená 176
 - psaná 176n.
- purismus 61, 62, 66, 67, 80, 218, 254, 333
- puristické postoje 34, 36

R
racionalizace 73
reaktor 48
receptor 158
recipient 297
regionalismus 120
regionální příznakovost běžné mluvy
126n.
regionální publicistika
- mluvená 176
- psaná 176n.
reklama 155, 184n.
rétorika 291
rétorické prostředky 48
rodná jména 137n.
rodokaps 255, 256
rozhlas 190
rozrůzněnost
- funkčně stylistická 27
- funkční stylistická 72
různotvar jazyka 61
rybářský slang 132

Ř
řeč 38, 280n.
- mluvená 42, 72, 78
- psaná 46
řečová kultura 38n.
řečový
- úzus 38, 103
- vzor 279

S
salonní konverzační čeština 55
sémantický tezaurus 210
severozápadočeské dialekty 118
schémata syntaktická 38
schopnosti žáků vyjadřovací 303n.
situace
- češtiny 27
- mluvní 72
- komunikační 102
- spisovné 91
slang 133, 236, 238, 343
- cirkusácký 132
- odborný 66
- pivovarský 132n.
- rybářský 132

- vorařský 132
slangový
- prostředek 37
- výraz 45
slovesa 74
slovesné předpony vidové 366n.
slovník(y) 35, 208n.
- nespisovných výrazů 240
sociální postoje 57n.
soukromé vyjadřování 104
spisovná
- čeština 42, 75, 337
- komunikace 42
- norma 32, 80
spisovné
- prostředky 286
- prvky 238, 242
- situace 91
- vyjadřování 85
spisovnost 57n., 66, 67, 69, 99,
104, 210, 234n., 283
spisovný
- jazyk 42, 44, 56n., 61, 66,
97, 233, 238, 256
- ve škole 299n.
- standard 72, 76n.
- úzus 84
správnost 59, 82, 248
stabilizační tendence 27
standard
- spisovný 72, 76n.
- vyjadřování psaného i mluve-
ného 152
standardizace 136
standardnost 59, 71
stratifikace
- mluvené češtiny 337
- národního jazyka 86
struktura větná povrchová 271
strukturalismus 24, 32, 73
středomoravské dialekty 118, 128
střídání kódů 335
styl
- administrativní 178, 188, 196
- funkční 41, 81
- novinářský 149
- publicistický 149
- hovorový 46
- jednací 75
- odborný 66, 196n., 204

- politický 75
 - popularizační 197
 - prostě sdělný 46
 - publicistický 48n., 75, 150, 178, 181n., 226n.
 - umělecký 45n.
 - vědecký 196n.
 - stylistická
 - neobratnost 188
 - rozrůzněnost 72
 - stylová
 - norma hovorová 46
 - příznakovost 83
 - subjektová perspektiva 244
 - substandardní forma jazyka 104
 - substandardnost 59
 - syndrom "národního údělu" 61n.
 - syntaktická neobratnost 188
 - syntaktické
 - konstrukce 81, 89
 - pojmy 309n.
 - syntax 81
 - mluveného jazyka 89
 - mluveného zpravodajství 168n.
 - mluvených projevů 101n., 174n.
 - nářečí hanáckých 89n.
 - regionálního tisku 178n.
 - valenční 271n., 279n., 288
 - systém gramatický 36
 - systémovost 33, 70
 - systémy onymické 136
- Š
- školní dialog 293n.
 - školská komunikace 301n.
 - školství
 - alternativní 289
 - formální 289
- T
- technika výpočetní 224n.
 - teleologické hledisko 65
 - tendence
 - diferenciační 27
 - inovační 27
 - izolační 27
 - stabilizační 27
 - unifikační 27
 - univerzalistické 27
 - vývojové
 - některých slovesných tvarů 361n.
 - v mluvě mládeže 104n.
 - teorie
 - dobrého autora 62, 81, 87, 89, 154, 335
 - jazykové kultury 60n., 63, 97n.
 - mluvních aktů 271
 - valenční 271n
 - teritoriální dialekt 41, 44
 - termín 215n.
 - terminologické prameny 201n.
 - terminologie 28, 201n., 344
 - terminologizace slangových pojmenování 133
 - text(y) - 202n.
 - běžně mluvené 117n.
 - komplexní 205
 - politické propagandy 107n.
 - textová koheze v překladu 222n.
 - tezaurus sémantický 210
 - tisk
 - bulvární 155
 - denní 352n.
 - totalitní
 - čeština 110n.
 - jazyk 110n.
 - tradiční teritoriální dialekt 41, 44
 - triglosie 119
 - triviální literatura 253n.
 - tvar hyperkorektní 195
 - tvarové varianty 118
- U
- učebnice 205, 275, 314n.
 - účelnost 98
 - umělecká komunikace 45
 - umělecký styl 45n.
 - unifikační tendence 27
 - univerbát 37
 - univerzalistické tendence 27
 - univerzalizace 73
 - "úpadek" češtiny v 17. a 18. stol. 50n.
 - útvary jazykové 40, 41n., 244
 - úzus 32, 33, 81

- řečový 38, 103
- spisovný 84
- užívání češtiny ve vědě 29
- uživatel jazyka 76
- V
- valenční syntax 271n., 279n., 288
- varianty
 - generační 34
 - jazykové 43
- varietà 25, 244
 - obecné češtiny 43, 337
- vědecký
 - jazyk 195n.
 - styl 196n.
- veleslavínská norma 54, 84
- veleslavínské období 61
- veřejně mluvené projevy 72
- větná
 - analýza 271
 - struktura povrchová 271
- větněčlenská koncepce 271
- vlastní jména 135n.
- vliv angličtiny 28
- vokativ 142n.
- vorařský slang 132
- vulgární výrazy 114n.
- vulgarismus 238, 242
- vulgarizace rodinné komunikace 114n.
- vyhraněně nespisovné výrazy 58n.
- východomoravské dialekty 118, 128n.
- výchova jazyková
 - u nás 299n., 311n., 314n.
 - v zahraničí 314n.
- vyjádření obrazná v publicistice 181n.
- vyjadřovací
 - model 44
 - schopnosti žáků 303n.
- vyjadřování
 - kultivované 102n.
 - nespisovné 235, 300
 - pokleslé 101n.
 - soukromé 104
 - spisovné 85
- výpočetní technika 224n.
- výrazové prostředky 255
- výrazy
 - hovorové 58n.
 - nespisovné 58n., 240, 242
 - slangové 45
 - spisovné 58n.

- vulgární 114n.
- vyhraněně nespisovné 58
- výslovnost 307
 - cizích vlastních jmen 138n.
- vyučování
 - mateřskému jazyku 318n.
 - pravopisné 309n.
- výuka
 - češtiny 269n.
 - v Egyptě 371n.
 - jazyková 290n.
 - formální 288n.
 - pragmatická 288n.
 - v USA 306
- vývoj
 - současné češtiny 343
 - spisovného jazyka 27, 34, 79
- vývojové tendence
 - některých slovesných tvarů 361n.
 - v mluvě mládeže 104n.
- vzor řečový 279

Z

- záměr komunikační 98
- zdroje normy 40
- zkratky v češtině 374n.
- zmechanizované prostředky 228
- zpravodajství 48
 - mluvené 166n.
- způsob komunikace
 - mužský 282
 - ženský 282

Ž

- žargon 343n.
- ženský způsob komunikace 282
- žurnalistika 149
 - investigativní 164n.
 - konfirmativní 164n.